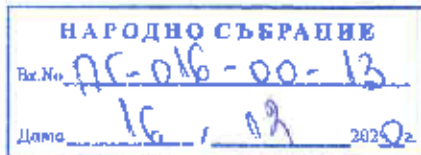

Изх. № П-153/16.12.2020 г.

До
Анна Александрова
Председателка на Комисията по правни
въпроси в 44-то Народно събрание

Копие до:
Цветя Караянчева
Председателка на 44-то Народно
събрание

от
адв. Адела Качаунова
Директорка на Програмата за правна
защита на Българския хелзински
комитет

ОТНОСНО: Становище по
законопроект за допълнение на
Наказателно-процесуалния кодекс, №
054-01-110/03.12.2020 г., внесен от
Красимир Георгиев Цинов и група
народни представители на 03.12.2020 г.

Уважаема госпожо Александрова,

Уважаема госпожо Караянчева,

Представям и моля да разгледате настоящото становище по законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), № 054-01-110/03.12.2020 г., внесен от Красимир Георгиев Цинов и група народни представители на 03.12.2020 г. Смятаме, че така предложенният законопроект не следва да бъде приеман. Основанията ни за това са следните:

Предложената фигура на „прокурор по разследването срещу главния прокурор“ не изпълнява препоръките за независимо разследване на главния прокурор и е пореден опит да се заобиколи силната нужда от намаляване правомощията на главния прокурор в България.

Фактът, че главният прокурор простира правомощията си върху всички прокурори е причина за осъждането на страната по делото *Колев срещу България*¹ от Европейския съд по правата на човека през 2009 г. ЕСПЧ изрично подчертава, че в българското законодателство няма гаранции за независимо разследване на главния прокурор и неговите заместници:

„... Съд[ът] приема като правдоподобно твърдението на жалбоподателите, че с оглед на централизирана структура на българската прокуратура, основана на принципа на субординацията, нейното изключително правомощие да повдига обвинения и процедурните и институционални правила, позволяващи пълен контрол от страна на Главния прокурор над всяко разследване в страната, в обстоятелствата съществували по времето, когато г-н Ф. е Главен прокурор, е било практически невъзможно да бъде проведено независимо разследване на улчаваните го обстоятелства, дори и след извършване на конституционната поправка, позволяваща на теорията повдигането на обвинения срещу него“ (§ 209 от решението).

Под задължение за ефективно разследване, ЕСПЧ в своята практика включва всички етапи на наказателното производство, включително повдигането и поддържането на обвинение², което е изключително правомощие на прокуратурата.

Неизпълнението на решението *Колев* продължава вече 12 години, а през 2019 г. Комитетът на министрите прие междинна резолюция по това дело, което е стъпка към наказателна процедура.

2019 г. беше изпълнена с редица събития³, породени от опитите на управляващите да предложат механизъм, който би удовлетворил изискванията на

¹ ЕСПЧ, *Колев срещу България* (жалба № 1108/02), решение от 5 ноември 2009 г., достъпно в интернет на адрес: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-156883>.

² ЕСПЧ, наред с други, *Mustafa Yunc and Feride Yunc v. Turkey* (жалба № 24014/05), решение на Голямата камера от 14 април 2015 г., § 172, достъпно в интернет на адрес: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154007>.

³ Такива бяха предложението за ЗИД-НПК от 14 юни 2019 г. на Министерството на правосъдието; Междинната Резолюцията на Комитета на министрите към Съвета на Европа от 5 декември 2019 г. по изпълнението на делата *Колев срещу България* и *С. З. срещу България*; Препоръките на Венецианската комисия (Европейската комисия за демокрация чрез право) от 6 декември 2019 г. и последвалия ЗИД-НПК от 7 декември 2019 г., с който се предлага фигурата на „абсолютно независим прокурор“.

Комитета на министрите от една страна, но от друга не би намалило властта, концентрирана в главния прокурор. Тези опити не бяха успешни. Конкретно относно законопроекта за допълнение на НПК от декември 2019 г., Комитетът на министрите отбелязва, че законодателните предложения изглеждат недостатъчни да изпълнят изискванията за институционална, йерархична и практическа независимост на разследване срещу главния прокурор и неговите/нейните заместници, а фигурата на „специален прокурор“, избран от прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (ВСС), не отговаря на извърнатата покана от Комитета на министрите към българското правителство да приеме реформи, които да направят невъзможно влиянието на главния прокурор върху избора на лицата, които да го разследват.⁴

Сегашното предложение не се различава съществено от предходното, фигурата на прокурор по разследването, макар и избран от плепума на ВСС, отново е институционално и йерархично подчинена на главния прокурор, тъй като освен всичко кандидатурите се предлагат единствено от членовете на прокурорската колегия.

Предвидената подсъдност пред специализирания наказателен съд е представена в мотивите, като гаранция „в повече“, но всъщност неутрализира и без това формалните промени в статута и отчетността на главния прокурор.

В мотивите на законопроекта се декларира, че е изключен всякакъв друг контрол или надзор чрез изприлагане на разпоредбите на Закона за съдебната власт (ЗСВ), относими към правомощията на главния прокурор, в това число и възможностите за методически указания по чл. 126, ал. 2 от Конституцията. Това, обаче, очевидно е непостижимо с предложените промени, тъй като актовете на главния прокурор в изпълнение на конституционното му правомощие да ръководи методически всички прокурори са едновременно тайни и недостъпни за обществото, задължителни за всеки прокурор и са в състояние на практика да засегнат всички аспекти на упражняване на прокурорските правомощия.

Въпреки че решението на Конституционния съд по конст. д. № 15/2019 г. е в смисъла на това, че главният прокурор не би могъл да влияе на разследване срещу него, тъй като е приложим принципът *nemo iudex in causa sua*, трябва да се има предвид, че законопроектът няма да преодолее констатираната в решението Колеви срещу България липса на механизъм за контрол на главния прокурор. Това беше и изрично подчертано в Стаповицето на Венецианската комисия от 6 – 7 декември 2019 г. относно законодателните предложения за изменения в НПК и ЗСВ.⁵

⁴ Вж. повече в интернет на адрес: <http://hudoc.exec.coe.int/cng/?i=004-3557>.

⁵ Достъпно в интернет на адрес: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDJ-AD\(2019\)031-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDJ-AD(2019)031-e).

За да се постигне изпълнение на решението Колсви, Комитетът на министрите посочи ясно две общи препоръки, които повтори⁶ след разглеждането на тази група дела в началото на декември 2020 г.:

1. да се въведе съдебен контрол на повече прокурорски постановления и най-вече на постановленията за отказ да се образува досъдебно производство и
2. да се намали влиянието на главния прокурор върху магистратите чрез разпореден подбор и състав на прокурорската колегия на ВСС, въпросите относно председателите на двете върховни съдилища да се решават от съдебната колегия на ВСС и да се увеличи броя на съдиите, избирани от съдии във ВСС.

Нищо от тези препоръки не е включено в настоящия законопроект.

Предвид изложеното, настояваме законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 054-01-110, внесен от Красимир Георгиев Ципов и група народни представители на 3.12.2020 г. да не бъде приеман.

16.12.2020 г.,
София

С уважение,

адв. Адела Качаунова

⁶ Достъпно в интернет на адрес: <http://mdoc.exec.coe.int/ENG?i=004-3557>.

Infocenter

From: Radoslav Stoyanov <r.stoyanov@bghelsinki.org>
Sent: 16 декември 2020 г. 12:49
To: kpv1@parliament.bg; infocenter@parliament.bg
Subject: Становище по законопроект № 054-01-110
Attachments: 2020-12-16 - Становище по ЗД-НПК № 054-01-110_03.12.2020 г..pdf

Уважаеми госпожи и господа,

Тук приложено Ви представяме изпратено и по поща днес становище по законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 054-01-110, внесен от Красимир Георгиев Ципов и група народни представители на 3.12.2020 г.

С уважение,
Радослав Стоянов

Mr. Radoslav Stoyanov
*Communications expert and
Assistant in the Legal Defense Program*

Bulgarian Helsinki Committee
7 Varbitsa Str., et. 4,
1504 Sofia, Bulgaria

Tel.: [+359 2 944 0670](tel:+35929440670)

Fax: [+359 2 483 6298](tel:+35924836298)

r.stoyanov@bghelsinki.org

Please visit our website: www.bghelsinki.org

BULGARIAN
HELSENSINKI
COMMITTEE

